

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye'de ceza infaz sistemi, Anayasa ve evrensel hukuk normlarına göre yalnızca verilen cezanın infazıyla sınırlı olması gerekirken, özellikle siyasi mahpuslar bakımından cezanın ötesine geçen, süresiz ve keyfi bir cezalandırma mekanizmasına dönüştürülmüştür. Cezanın infaz süresi tamamlanmış olmasına rağmen denetimli serbestlik ve tahliye süreçlerinin idari ve yargısal müdahalelerle sürekli olarak engellenmesi, hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerini fiilen ortadan kaldırmaktadır.

Bu durumun güncel ve çarpıcı örneklerinden biri, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi eski Eşbaşkanı Selçuk Mızraklı hakkında yürütülen tahliye sürecidir. Hakkında verilen hapis cezasının infaz süresini tamamlamasına rağmen, denetimli serbestlik ve tahliye talebi Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu tarafından "örgütten ayrıldığına dair beyan bulunmaması" gerekçesiyle reddedilmiştir. Bu gerekçe, ceza ve infaz hukukunda açık bir karşılığı bulunmayan, subjektif ve ideolojik bir değerlendirmeye dayanmaktadır.

İnfaz hukukunun temel ilkeleri, mahpusun düşüncesini, siyasi görüşünü veya inançlarını değiştirmesini değil, yalnızca cezanın infazına ilişkin objektif ve ölçülebilir kriterlerin değerlendirilmesini öngörmektedir. Buna karşın son yıllarda cezaevlerinde idare ve gözlem kurulları eliyle mahpuslardan fiilen pişmanlık, itiraf veya siyasi kimliklerinden vazgeçme beyanı talep edilmekte; bu yönde bir tutum sergilenmemesi halinde tahliye ve denetimli serbestlik hakları keyfi biçimde engellenmektedir. Bu uygulamalar Anayasa'nın 17'nci ve 38'inci maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü ve 5'inci maddelerine açıkça aykırıdır.

Daha da vahim olan husus, infaz hakimliğinin idare ve gözlem kurulu kararını iptal etmesine rağmen, Cumhuriyet savcılığının itirazı üzerine Ağır Ceza Mahkemesinin bu iptal kararını kaldırarak süreci yeniden cezaevi idaresine iade etmesidir. Bu durum, infaz yargısının bağımsız ve etkili bir denetim mekanizması olmaktan çıkarıldığını, idari yapılar ve savcılık makamları lehine işlevsizleştirildiğini göstermektedir.

Ortaya çıkan tablo şudur. Mahpus, cezasını tamamlamış olmasına rağmen ne zaman tahliye edileceğini öngörememekte; özgürlük hakkı hukuki kurallar yerine idarenin ve savcılığın takdirine bırakılmaktadır. Bu durum yalnızca bireysel bir hak ihlali değil, Türkiye'de infaz

rejiminin sistematik biçimde siyasallaştığının ve cezaevlerinin özel bir disiplin ve baskı alanına dönüştürüldüğünün göstergesidir.

Bu bağlamda;

- 1- Selçuk Mızraklı'nın denetimli serbestlik ve tahliye talebinin "örgütten ayrıldığına dair beyan bulunmaması" gerekçesiyle reddedilmesinin dayandığı açık yasal düzenleme nedir?
- 2- Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi eski Eşbaşkanı Adnan Selçuk Mızraklı hakkında cezaevi idare ve gözlem kurulu tarafından verilen denetimli serbestlik ve tahliye talebinin reddi kararında hangi somut kriterler esas alınmıştır? Bu kriterler hangi tutanak, rapor veya değerlendirmelere dayanmaktadır?
- 3- Selçuk Mızraklı hakkında infaz hakimliği tarafından verilen iptal kararına rağmen, savcılık itirazı üzerine sürecin yeniden cezaevi idaresine iade edilmesinin gerekçesi nedir? Bu süreçte Bakanlığınızın herhangi bir görüşü, değerlendirmesi veya yönlendirici işlemi olmuş mudur?
- 4- Selçuk Mızraklı'nın infaz süresini tamamlamasına rağmen tahliye edilememesi nedeniyle cezaevinde kaldığı sürenin hukuki statüsü Bakanlığınız tarafından nasıl değerlendirilmektedir? Bu sürenin özgürlük ve kişi güvenliği hakkı açısından doğurduğu sonuçlara ilişkin bir inceleme yapılmış mıdır?
- 5- Ceza infaz mevzuatında, mahpusların denetimli serbestlik veya tahliye hakkından yararlanabilmesi için düşünce, inanç veya siyasi görüş beyanında bulunmasını zorunlu kılan herhangi bir hüküm bulunmakta mıdır?
- 6- Cezaevi İdare ve Gözlem Kurullarının, mahpusların tahliye süreçlerini subjektif değerlendirmelerle engellemesine imkan tanıyan yetki sınırları Bakanlığınız tarafından denetlenmekte midir?
- 7- İnfaz hakimliği tarafından iptal edilen bir idari kurul kararının, savcılık itirazı üzerine kaldırılarak sürecin yeniden idareye iade edilmesi, infaz yargısının bağımsızlığı ve etkinliği açısından Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?
- 8- Denetimli serbestlik ve tahliye süreçlerinde siyasi mahpuslar bakımından farklı ve ayrımcı bir uygulama yapıldığı yönündeki yaygın iddialara ilişkin Bakanlığınız tarafından yürütülmüş bir inceleme veya araştırma bulunmakta mıdır?
- 9- Cezasını tamamlamış olmasına rağmen tahliye edilemeyen mahpusların özgürlük ve umut hakkının korunmasına yönelik olarak Bakanlığınızın almayı planladığı herhangi bir yasal veya idari düzenleme var mıdır?